1851. N°. 114.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 22 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 20 September.

Een ons onbekende *Bezoeker en Bewonderaar der Londonsche Tentoonstelling*, heeft der redactie een naamlooze Brochure toegezonden, inhoudende eene ongunstige beoordeeling der Ned. Commissie voor de Tentoonstelling.

Daargelaten of die Commissie zich al dan niet gelukkig en met eere van die taak heeft gekweten, zien wij er geen nut in, om nu nog uit die, blijkens de menigte taal- en spelfouten, in Engeland gedrukte beoordeeling, hier iets over te nemen. Gedane dingen hebben geen keer. Wij besluiten liever met den wensch, dat zoo er ooit weder eene dergelijke Commissie mogt te pas komen, alles moge medewerken om die beter te doen slagen dan het haar mogt gebeuren.

— Wij vernemen met belangstelling, zegt het *Handelsblad* dat in den Anna Paulowna Polder, en wel in het 61ste der onlangs publiek verkochte Perceelen, sporen zouden aanwezig zijn, van eene stad, die in vroegere eeuwen bij de uitbreiding van het meer Flevo, welligt door den Allerheiligen-vloed, zoude verzwolgen geworden zijn, en toenmaals den naam van Verona heeft gedragen. Er zijn nadere onderzoekingen deswege in het werk gesteld, die, zoo wij voor oudheidkenners en liefhebbers wenschen, met eenen gunstigen uitslag mogen bekroond worden.

— De *Prov. Gron. Cour.* meldt vernomen te hebben, dat de Heer Mr. B. Wichers voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer bedankt heeft.

— Er zijn dezer dagen wederom 9 haringhoekers te Vlaardingen aangekomen, medebrengende van 14—21 last. Er is wel veel haring op zee, doch de vangst wordt belemmerd door de haaijen. De prijs is van *f* 10.50 tot *f* 17 per ton.

BEIDE KATWIJKEN, 20 September.

Tot Leden van de Gemeente-Raad alhier zijn gekozen: Mr. G. A. Salomon Huygens, F. E. Meerburg, D. Guyt, G. v. Stateren, J. Scharder van Doorn, T. van Duynen, M. J. Burgersdijk en Dr. H. Polyn Buchner, en na herstemming, J. Varkevisser en J. Parlevliet.

'S GRAVENHAGE, 20 September.

Z. K. H. Prins Hendrik vertrekt heden naar Luxemburg, ter opening van de vergadering der Stenden en om zich vervolgens naar Arlon te begeven, alwaar de Prins den Koning der Belgen zal begroeten.

— Bij besluit van den 16den heeft de Minister van Binnenl. Zaken tot Leeraar in de Fransche en Hoogduitsche talen bij het Nassau-Veluwsch Gymnasium te Harderwijk benoemd den Heer M. J. de Lange, Hulponderwijzer aan het Instituut der Evangelische Broedergemeente te Zeist.

— Uit 's Hage wordt ons door eene geachte hand het volgende geschreven: Er is dezer dagen in de dagbladen gemeld, dat Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, een daarbij genoemd landgoed in Zweden, voor eene, insgelijks daarbij opgegeven zeer aanzienlijke som, zou gekocht hebben. Ik geloof in staat te zijn dit berigt te kunnen tegenspreken en de verzekering er bij te voegen, dat Z. K. H. geen landgoed hoegenaamd heeft aangekocht. (*Amst. Cour.*)

— De Baron F. W. L. G. van Borssele, Kamerheer van Z. M. den Koning, is in den ouderdom van 57 jaren te Heidelberg overleden.

— De Heer Penning Nieuwland schrijft in een brief, geplaatst in het jongste nummer van den Indier, dat Java bij de aankomst van elke landmaal overstroomd wordt met brochures, tijdschriften en dagbladen, wier inhoud somtijds gebiedend vordert, dat daartegen in het belang van de Regering, van personen en van de waarheid, de pen wordt opgenomen.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Donderdag 18 September.

In deze zitting is het ontwerp-adres van antwoord op de Troonrede, goedgekeurd. Het luidt als volgt:

SIRE!

1. De Eerste Kamer der Staten-Generaal verblijdt zich over de gunstige mededeelingen, welke van Uwe Majesteit bij het openen der zitting zijn vernomen. De waardering van het vele goede, aangewezen in den toestand van het Vaderland, wordt bij haar zeer verhoogd door den bijzonderen zegen onlangs aan het Koninklijk Huis geschonken.

2. Moge de goede verstandhouding tusschen Nederland en de vreemde Mogendheden onafgebroken voortduren en een gunstige uitslag der geopende onderhandelingen tot bevordering van de belangen des handels en tot verbetering van het onderling verkeer, daarvan spoedig het gevolg zijn.

3. Wij verblijden ons in de verzekering dat de zee- en landmagt steeds redenen van tevredenheid geven, en dat bijzonder in de demping der onlusten op Borneo hare goede diensten hebben uitgeblonken. Aangenaam was het ons gunstige berigten te vernemen, zoowel omtrent de rust en den gezondheids-toestand in de kolonien, als omtrent den oogst, vooral der voedingsmiddelen, op Java.

4. Van veel gewigt achten wij Uwer Majesteits verzekering, dat de wetten tot regeling van de vertegenwoordiging des volks in het Rijk, de gewesten en de gemeenten, aanvankelijk eene nuttige werking hebben.

5. De gezegende afloop des winters en de gunstige verwachting die ook van den oogst van dit jaar mag worden gekoesterd, leveren voorzeker stof tot dankbaarheid op. Wij hopen, dat de krachtsinspanning, aan de verbetering van den loop der rivieren gewijd, het beoogde doel zal bereiken.

6. Het deed ons genoegen te vernemen, dat in landbouw, nijverheid, scheepvaart en handel, die zoo gewigtige takken van ons volksbestaan, geen achteruitgang maar veeleer voorspoed en ontwikkeling wordt bespeurd. Wel mogen wij den wensch uiten dat de reeds genomen en verder te nemen maatregelen, aan de bevordering van deze nationale belangen voortdurend dienstbaar zullen zijn, en dat de vermeerdering der middelen van vervoer daarop eenen heilzamen invloed moge uitoefenen.

7. Wij hebben, Sire! de mededeelingen omtrent de gesteldheid der geldmiddelen met veel belangstelling ontvangen: en wij hopen, in verband met de voordeelige uitkomst, die ook van het tegenwoordig jaar mag worden te gemoet gezien, onze medewerking tot maatregelen van schuldvermindering te kunnen verleenen.

8. Door Uwe Majesteit is de vernieuwde aanbieding toegezegd van hoogst belangrijke wets-ontwerpen, reeds vroeger ingediend. Wij vertrouwen, dat tevens aan de vertegenwoording zullen worden voorgelegd die, waarvan de Grondwet de aanbieding verlangt, en dat het ontwerp van wet op het onderwijs, waarmede de zedelijke belangen der natie in het naauwste verband staan, in deze zitting niet achterwege zal blijven.

9. De Eerste Kamer, Sire! verwacht met innige belangstelling dat het gemeen overleg der vertegenwoordiging met de Kroon, bij de behandeling van nog zoo vele gewigtige onderwerpen, die al dadelijk den arbeid en de zorg der wetgevende magt vereischen, moge strekken tot heil van het dierbaar Vaderland en tot luister van Uwer Majesteits regering. De Allerhoogste besture en zegene ten dien einde onze eendragtige pogingen.

De beraadslagingen over dit ontwerp-adres zijn bepaald op morgen.

Zitting van Vrijdag 19 September.

In deze zitting is dit adres overanderd aangenomen. Het zal aan Z. M. worden aangeboden door eene commissie, bestaande uit den Voorzitter, en de leden der commissie voor het ontwerpen van het adres. De commissie zal morgen Zondag te half vijf bij Z. M. worden toegelaten.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Donderdag 18 September.

In deze zitting heeft de Heer Boreel van Hogelanden het Voorzitterschap met de volgende aanspraak aanvaard:

MIJNE HEEREN!

Door uwe voordragt en door de gunstige beschikking des Konings bij hernieuwing tot de eervolle betrekking van Voorzitter dezer aanzienlijke Vergadering geroepen, is het eene behoefte voor mijn hart u mijne erkentelijkheid te betuigen voor dit uitstekend blijk van uw vertrouwen en van uwe welwillendheid. Ik waardeer het te meer, omdat ik meen daarin te mogen zien een bewijs van uwe goedkeuring mijner handelingen in die betrekking in de afgeloopene zitting.

Menigvuldig en gewigtig waren alstoen onze werkzaamheden. Veel werd door deze Vergadering tot stand gebragt en indien door tijdsgebrek niet alles werd afgedaan, ook de niet ten einde gebragte arbeid zal zijne vruchten dragen, door eene spoedige beslissing in deze zitting voor te bereiden.

Maar nog meerder werkzaamheden wachten ons thans: — de troonrede heeft er vele aangekondigd en de bepalingen der Grondwet er vele andere voorgeschreven. Met ijver, met naauwgezetheid zullen wij ons geheel aan dien

arbeid toewijden. Met vasten tred voortgaande op dien weg van gematigden vooruitgang, dien de Grondwet gewild heeft, die Nederland eigen is, en dien Regering en volksvertegenwoordiging sedert de herziening onzer Grondwet standvastig volgt, kan die arbeid, onder den zegen des Allerhoogsten, rijk in uitkomsten voor het Vaderland zijn, het zijne bijdragen, om welvaart en volksgeluk te vermeerderen, de natie meer en meer aan onze grondwettige instellingen te hechten, meer en meer den band van liefde en eerbied te versterken, die steeds Nederland aan Oranje hecht.

Mij valt de eervolle taak te beurt uwe belangrijke beraadslagingen te leiden. Ik zal trachten steeds onpartijdigheid te betrachten — met klem de orde te handhaven, die in Nederland 's Lands vergaderzalen steeds zoo eervol onderscheidt, die onze nieuwe wijze van beraadslagen meer nog dan vroeger vordert en die gij, Mijne Heeren! gij gaaft er mij door uwe ondersteuning herhaaldelijk bewijzen van, zelven verlangt. Ik ontveins het mij niet, de taak, die ik op mij neem, is moeijelijk, zij zal soms boven mijne krachten zijn, en echter, neem ik die zonder schroom op, na zoo aanhoudend in de afgeloopene zitting bij de Vergadering, ja bij elk lid dezer Vergadering, zooveel medewerking, zooveel ondersteuning, zooveel welwillendheid te hebben ondervonden.

Die roep ik dan thans weder bij hernieuwing met aandrang, doch ook met vertrouwen in en verklaar het voorzitterschap te aanvaarden.

Zitting van Vrijdag 19 September.

Men heeft heden geene zitting kunnen houden, daar er geen genoegzaam getal leden is opgekomen. Door den Minister van Finantien is, van 's Konings wege, de staatsbegrooting voor het jaar 1852 aangeboden. Ook is door de commissie voor het opstellen van een adres van antwoord op de troonrede een ontwerp ter tafel gebragt en onmiddelijk onderzocht bij de afdeelingen.

De beraadslagingen zijn heden Zaturdag, bepaald op aanstaanden Maandag.

— Bij het aanbieden der begrooting van 1852 heeft de Minister van Finantiën hoofdzakelijk het volgende aangemerkt: Het tekort van 1848 is op 1°. Januarij 1850 versmolten tot *ƒ* 328,000; in 1850 is bezuinigd eene som van ruim *ƒ* 1,632,000, en de middelen hebben de raming ver overtroffen, zoodat een batig slot bestaat van *ƒ* 3,784,809. Zoo is het ook met de loopende dienst. De ontvangsten op 1°. September zijn nog veel ruimer dan over de 8 maanden van 1850, bepaaldelijk voor zooveel betreft de directe belastingen, zegel, registratie, sommige accijnsen, enz. Men heeft daarom schatkistbistbiljetten buiten omloop kunnen brengen, en met 1°. Julij 1852 zullen zij geheel buiten omloop gebragt zijn, waardoor eene aanzienlijke rentebesparing zal ontstaan. Tot dien gunstigen toestand hebben de aanzienlijke Oost-Indische middelen bijgedragen. Maar ook voor een zeer aanmerkelijk deel is de oorzaak daarvan geweest het streven der Regering, om op de uitgaven zooveel mogelijk te bezuinigen. Z. Exc. treedt in eene vergelijking der uitgaven van het jaar 1847 en 1850, en geeft als resultaat op, dat, na aftrek der buitengewone uitgaven in beide jaren, in 1850 ruim 3 millioenen minder is uitgegeven.

De Minister zeide voorts dat de postwet beantwoordt aan de verwachting. Over een vol jaar is het getal der brieven meer dan verdubbeld. De geldelijke opbrengst is ruim *ƒ* 5000 hooger geweest dan de vorige. — De werking der scheepvaart-wetten kan nog niet in cijfers aangetoond worden; maar aanaanvankelijk blijkt reeds, dat de scheepsbouw sterk vooruitgaat en de handel uitgebreid is. — Ook het herstel van het muntwezen en de amortisatie van schuld zijn geregeld afgeloopen.

De begrooting voor 1852 wordt geraamd op eene inkomst van *ƒ* 71,473,823, en op eene uitgaaf van *ƒ* 69,801,236, opleverende een vermoedelijk batig slot van *ƒ* 1,671,587. Onder de uitgaven komt voor een millioen voor de aansluiting van den Rijn-spoorweg aan de Duitsche spoorwegen. — Bij dezen allezins gunstigen toestand zal het Indisch muntstelsel nog geldelijke opoffering vorderen; maar als dit bezwaar eenmaal te boven gekomen is, zal men met te meer kracht de hand kunnen slaan aan uitdelging van openbare schuld. — De aanhangig geblevene belastings-wetten zullen op nieuw aan de Kamer worden voorgedragen, en indien zij mogten worden aangenomen, zoude daardoor nog eenige verandering in de inrigting der begrooting gemaakt worden.

UTRECHT, 16 September.

In den avond van 15 dezer kwamen twee personen de ambtenaren der stedelijke belasting aan de Waardbarrière waarschuwen, dat er iemand met een zak met vleesch zou doorkomen. Eindelijk kwam iemand, die er veel tegen had om zijn zak te openen, voorgevende, dat er zich niets in bevond, dat belastingschuldig was. Echter maakte een der beambten den zak open en tastte in denzelven om het vleesch te krijgen; maar hij greep in het hoofdhaar van een jongen, die daarop een duchtig geschreeuw aanhief. Binnen weinige oogenblikken was er eene groote menigte menschen te zamen gevloeid, terwijl de ware smokkelaars, zoo men zegt, onder deze bedrijven met hunne waren de poort zonder verhindering zijn doorgegaan.

(*N. Rott. Cour.*)

VLISSINGEN, 17 September.

De Spaansche brik Nuevo Cid, van Antwerpen naar Havannah, welke den 10den April ll. door het aandrijven of aanzeilen van een Russisch kofschip, een lek bekwam en zonk is eindelijk in de vorige week, bij gunstig weer door middel van vier schepen, als ligters, zoover geligt, dat men bij laag water een aanvang heeft kunnen maken met het ontschepen der lading, welke voor het grootste gedeelte uit zijde, linnen, katoen en andere manufacturen bestaat. Het schip zit op eenigen afstand van den dijk met den boeg in de hoogte en met den spiegel onder water, tegen den steilen oeverkant, zoodat het lossen zeer bezwaarlijk gaat; waarschijnlijk zal het schip, nadat de lading zal zijn gelost, geheel kunnen worden geligt en op den oever gesleept. De lading is zeer beschadigd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 17 September.

Een servies, bestaande uit theeketel, theepot, melkkan en suikerpot, geheel uit Californisch goud vervaardigd, ter waarde van 1000 £, en door de ingezetenen van New-York aan den Heer Collins, grondlegger van de Amerikaansche stoomboot-linie ten geschenk gegeven, is hier aangebragt, om op de Tentoonstelling te worden geplaatst.

— In een logement te Rotherham is ll. Zondag bij een hevigen brand, eene vrouw van 82 en een kind van 2½ jaar omgekomen; onderscheiden anderen zijn gewond.

— In de groote zaal van een gewezen papierfabriek te Ballyclare, in het noorden van Ierland, waar ongeveer 500 personen vergaderd waren, om eene voorlezing over de electriciteit aan te hooren, stortte eensklaps de zoldering in, waardoor 3 personen gedood en 26 zwaar gewond werden.

BELGIE.

Den 16den is een Amerikaansch fregat met 250 landverhuizers van Antwerpen naar New-York vertrokken. Eerdaags zullen nog 4 schepen met gelijk doel vertrekken, waaronder een Belgisch schip met 242 landverhuizers.

ITALIE.

ROME, 10 September.

De Paus heeft den 8sten dezer een besluit ten opzigte der staatkundige gevangenen genomen, waarin hij zegt: Dat hij op voordragt der Ministers van Justitie en van Oorlog, heeft bepaald: 1°. De criminele processen, welke vóór den dag van heden aanhangig of uitgesproken zijn, en wiens veroordeeling niet meer dan 6 maanden gevangenis bedragen, zijn vernietigd. 2°. Aan alle gevangenen is een geheel jaar van hunnen straftijd geschonken. Deze genade zal aan niemand ten deele vallen, die wegens grove bedriegerij, grove diefstal, vervalschingen en Majesteitsschennis gevangen zijn.

— De Paus heeft 4000 scudi naar Napels gezonden voor de ongelukkigen, die door de aardbeving geleden hebben.

— Ter bestrijding van de behoeften der schatkist, is eene buitengewone belasting van 1 millioen scudi (2½ millioen Ned.) uitgeschreven.

PRUISSEN.

BERLIJN, 18 September.

De Londensche *Times* ziet in het tusschen Hanover en Pruissen aangegaan verdrag tot aaneensluiting van het Tolverbond en den Steuerverein, eene gebeurtenis van niet weinig gewigt voor de handels-staatkunde van het Tolverbond en ook voor de algemeene politieke belangen van Noord-Duitschland. Het blad hoopt, echter zonder vast vertrouwen, dat het Pruissens bedoeling is, in de toetredende Noord-Duitsche Staten een tegenwigt te vinden tegen den invloed der voor beschermende regten gestemde Zuid-Duitsche leden van het Tolverbond, en in deze veronderstelling acht de *Times* het aangegane verdrag bevorderlijk voor de uitbreiding der handelsvrijheid en ook voor de nationale en politieke belangen van Pruissen, zonder in eenig opzigt nadeelig voor de algemeene belangen van Europa te zijn.

» Een landman in Tyrol — *zoo vervolgt de Times* — zeide onlangs bij de opheffing der Oostenrijksche constitutie: zoo de Keizer ons voor oorlog kan behoeden, en onze grenzen openstellen, inzonderheid naar den kant van Duitschland, zal hij ons iets beters dan de constitutie hebben gegeven." Dit denkbeeld, hoewel niet zeer streelend voor de voorstanders der politieke vrijheid, heerscht ook elders in Duitschland bij de middenklasse. Pruissen heeft door de oprigting van het Tolverbond meer voor de ware belangen van Duitschland en voor zijn vruchtbare eenheid gedaan, dan door de politieke vereenigingsproeven. Hierom zien wij met blijdschap en hoop de aaneensluiting der handelsbelangen van Noord-Duitschland, welke met de ware en regtmatige stelling van Pruissen in het Europesche statenstelsel, zeer goed kan zamengaan, zoo zij naar de door ons veronderstelde beginsels plaats heeft.

» Een van de meest geliefkoosde wenschen der Duitschers in de laatste jaren was de uitbreiding der zeemagt van Duitschland; en men meende dat wij, Engelschen, de pogingen tot verwezenlijking van dien wensch met doodelijke afgunst aanschouwden. Maar het is onze meening, dat al wat strekt tot vermeerdering van het handelsverkeer in de Duitsche havens door openstelling eener meer vrije gemeenschap met het binnenland, ook ten voordeele van Engeland en van alle andere handeldrijvende natiën moet uitloopen. Het belang, hetwelk ons land heeft bij eene stad als Hamburg, is niet minder groot dan het belang der Duitschers zelven; en hoewel het deels aan de betrekking van Hanover tot Engeland toe te schrijven is, dat dit land bij de oprigting van het Tolverbond er buiten bleef, twijfelen wij niet dat de toetreding van Hanover voor alle partijen voordeelig zal zijn."

— Bij Koninklijk rescript aan den Minister van Finantiën, is goedgekeurd het door dezen gedane voorstel ter verwisseling van de 5 pCt. leening van 1848. Dien ten gevolge zullen al de schuldbrieven dier leening opgezegd worden, om den 1sten April 1852 te worden afgelost, voor zoover de houders geen genoegen nemen met eene vermindering der rente van 5 pCt. tot 4½ pCt.

— Dezer dagen zou aan een beer die aan de graauwe star leed, in onzen zoologischen tuin eene operatie verrigt worden, waarvan nog geen voorbeeld bestond en welke dan ook door vele geleerden en geneeskundigen werd bijgewoond. Tot dit einde werden hem op behoorlijke wijze de pooten tegen het

walhok vastgehecht, vervolgens werd ook de kop in bedwang gehouden en eindelijk hem eene hoeveelheid chloroform toegediend. Toen men echter de operatie had volbragt, was de arme beer dood. Reeds vroeger had onze beestentuin eene kolossale schildpad, twee struisvogels en een Afrikaanschen leeuw verloren.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 17 September.

Z. M. is den 14den te Venetie aangekomen en van daar naar Verona vertrokken en is op beide plaatsen met veel geestdrift ontvangen.

— De Aartshertog Albrecht is benoemd tot burgerlijk en militair Gouverneur van Hongarije.

— In alle wijnbouwende provinciën van dit land heerscht eene ziekte onder de druiven; op sommige plaatsen is dit zoo erg, dat men alle hoop op eenen goeden oogst heeft opgegeven. Alle wijnen hebben dien ten gevolge eene prijsverhooging ondergaan.

GRIEKENLAND.

ATHENE, 9 September.

Er is eene demokratische zamenzwering ontdekt. Het personeel der staatsbeambten heeft dien ten gevolge eene bijna geheele verandering ondergaan. De redacteurs van het dagblad *Minerva* zijn in hechtenis genomen.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 23 Julij.

Bij publicatie van den Gouverneur-Generaal van den 16den Julij is bepaald, dat: aangezien bij de publicatie van 4 Febr. 1846 is bepaald, dat recepissen zullen worden uitgegeven tegen intrekking van 120 duiten voor elken recepisgulden, als waarborg voor de daarvoor verleende recepissen af te zonderen;"

»Aangezien ten gevolge der uitzendingen uit Nederland, het geval zich heeft voorgedaan, dat meer zilveren en gouden muntspecien in 's lands kassen voorhanden zijn, dan voor dagelijksch gebruik vereischt worden;"

»En aangezien het, onder de tegenwoordige omstandigheden, niet raadzaam kan worden geacht, dat meerdere in natura in wandeling te brengen, is bepaald dat die recepissen mede uitgeefbaar zijn tegen afzondering, voor waarborg, van Nederl. zilveren munt, of wigtige gouden Nederl. vijf- en tiengulden-stukken, berekend tegen vijf en tien Nederl. guldens; en dat de afzondering dezer zilveren of gouden munt zal geschieden naar de rede van eenen Nederl. gulden voor elken uitgegeven recepis-gulden, en dat maandelijks 't bedrag daarvan zal worden bekend gemaakt."

— Bij Besluit van den Gouverneur-Generaal van den 24sten Junij ll. is de Ambtenaar M. J. Sen van Basel, vroeger Consul te Canton, thans Ontvanger te Samarang, die met voorbijgang van den Gouv.-Generaal, — in aan den Koning ingediende schrifturen, de in Nederl. Indië werkende regelen van belasting, kultuur enz. heeft afgekeurd, op eene wijze, in gevolgtrekking soms beleedigend voor het Gouvernement van Nederl. Indië, en met blijkbaar doel om aan den Koning wantrouwen in te boezemen in hetgeen in Nederl. Indië en meer bepaaldelijk op Java geschiedt, — uit 's Lands dienst ontslagen, met behoud van regt op pensioen, bijaldien hij dit mogt kunnen doen gelden.

— Door 's Lands stoomschip Etna is een togt gedaan naar Banka en Billiton, tot den overvoer naar laatstgenoemd eiland, van den Ingenieur voor het mijnwezen C. de Groot, belast met een onderzoek naar den mineralogischen rijkdom van hetzelve. Gemelde Ingenieur is, behalve door de aan zijne Commissie toegevoegde ambtenaren Huguenin en van Bloemen Waanders, vergezeld door de Heeren J. F. Loudon, als gemagtigde van Prins Hendrik der Nederlanden, en den Baron Vincent van Tuyll van Serooskerken, verzoekers om vergunning tot ontginning van tinmijnen aldaar. Het benoodigde werkvolk en materieel is mede naar Billiton overgebragt.

Den 30sten Junij is de Etna alhier teruggekeerd.

Volgens latere berigten werd reeds op den dag der aankomst te Billiton door een inlander het kerkhof van den kampong, die ten N. O. van het fort ligt, aangewezen als tingrond te bevatten; een ingesteld onderzoek bevestigde dit berigt en daags na de ontscheping had men reeds tin-erts. Sedert is de Heer de Groot bezig om de vallei der Tjeroetjoep te onderzoeken, waartoe bereids eene menigte putten en boorgaten zijn gemaakt, in allen van welke tin gevonden is. Op weinige palen beoosten het fort is de eerste ontginbare plaats gevonden, en zijn de Heeren van Tuyll en Loudon voornemens het Gouvernement te verzoeken te dier plaatse op eigene kosten eene proef-mijn te ontginnen. Tot dusverre is de loop van het onderzoek als zeer gunstig te beschouwen, en schijnt aan de mogelijkheid van het wel slagen eener tinmijn-ontginning op Billiton niet langer te worden getwijfeld.

— Met het barkschip Joan, Kapt. C. T. van Assendelft de Coningh, zijn den 6den Julij van Batavia naar Japan vertrokken de Heeren P. J. Lange, A. J. J. de Wolff, A. L. van Harpen en T. J. van Maanen.

— In het begin van Junij, zijn in de residentie Bezoekie zulke zware regens gevallen, als sedert 1843 niet zijn waargenomen.

Omstreeks 2/3 gedeelten van 54,000 met cochenille bevolkte, niet overdekte nopalplanten, zijn ten gevolge van die regens afgespoeld en voor een groot gedeelte verloren gegaan.

— Den 19den dezer heeft zich alhier eene afdeeling der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen gevestigd, zijnde reeds 105 personen als oprigters toegetreden. Men heeft den Gouv.-Generaal bij adres verzocht het beschermheerschap der afdeeling op zich te willen nemen, hetwelk door dezen is aanvaard, terwijl hij tevens uit eigen fondsen ter beschikking van het voorloopig bestuur heeft gesteld eene som van *f* 1000 in eens, en jaarlijks, tot wederopzeggens toe, *f* 500. Z. H. den Hertog van Saksen-Weimar-Eisenach heeft men het honorair lidmaatschap aangeboden.

— De openbare examina op 's gouvernements 1ste en 2de lagere school te Weltevreden, en van de leerlingen der stadsschool hebben onder voorzitting van haren Loco-President, den Heer P. van Rees, resident van Batavia, plaats gehad op Vrijdagen den 27sten Junij, 4den en 11den Julij 1851, telkens des voormiddags ten half 9 ure.

De dringende uitnoodiging aan ouders en voorstanders van het onderwijs, om zich, van de vorderingen der leerlingen te komen overtuigen, was alweder meest vruchteloos; slechts enkelen toonden, door hunne tegenwoordigheid, belangstelling in de zaak; algemeen werd, even als vroeger, eene voor het onderwijs hoogst nadeelige onverschilligheid bespeurd.

Uit het onderzoek in de verschillende vakken, bestaande in het lezen, schrijven, de taal- en rekenkunde, alsmede aardrijks- en geschiedkunde, bleek dat het gouvernements-onderwijs, op de bevattelijkste wijze, grondig wordt medegedeeld, en dat verstandsontwikkeling uitsluitend tot grondslag wordt gelegd.

Aan de ijverigste en meest gevorderde leerlingen werden, door de Hoofd-Commissie, doelmatige blijken van tevredenheid verleend.

— Den 2den Julij jl. is te Tagal, in den ouderdom van 70 jaren overleden, Pangeran Radhen Aria Beksa Negara, gepensionneerde Regent van Tagal, vader van de Regenten te Tagal en Palmalang.

42 jaren heeft hij den lande gediend en zich bijzonder onderscheiden gedurende den oorlog op Java, met opoffering zijner naaste bloedverwanten en geldmiddelen. Als Regent heeft hij zich steeds doen kennen als een verdienstelijk, aan Nederlandsch regering verknocht inlandschen Hoofd-ambtenaar. Zijne diensten en trouw zijn op hoogen prijs gesteld en beloond, door hem tot Pangeran te verheffen, en hem in 1842 een pensioen toe te kennen van *f* 1000 's maands, toen hij besefte, door zijn ouderdom niet meer in staat te zijn tot active dienst.

Den 10den Maart dezes jaars werd hij, ten gevolge eener beroerte, aan het ziekbed gekluisterd, tot aan zijnen dood.

Den 3den Julij jl. is het lijk, overeenkomstig den rang en hooge geboorte van den overledene, te Tagal-Aroem begraven.

— Op Maandag den 14den Julij, des avonds ten 7 ure, heeft in het gebouw van het Parapattan-weezen-gestigt op Rijswijk het jaarlijksch openbaar examen der weezen, benevens de gewone algemeene vergadering van deelhebbers plaats gehad.

Onderscheidene weezen die in dit gestigt hunne opvoeding genoten, zijn reeds nuttige burgers. Het gunstig verslag werd door een vrij talrijk publiek aangehoord.

— Bij een dezer dagen door het gouvernement genomen besluit is magtiging verleend, zoowel tot voortzetting van een doorgraving van een bogt in de rivier Serang bij Samarang, ten einde de overstroomingen te voorkomen, die deze bogt veroorzaakte, een werk reeds in 1847 begonnen, maar toen blijven steken, als tot beschikbaarstelling van de noodige gelden, onder anderen tot belooning van de bevolking, door welke hetzelve zal moeten worden tot stand gebragt.

— De tijdingen omtrent den stand van zaken op Banka zijn voortdurend bevredigend. Het is evenwel tot dusver niet mogen gelukken de muitelingen Boedjang Sinekip en Alpeer in handen te krijgen; en twee volgelingen van eerstgenoemde hebben middel gevonden om naar Billiton over te steken.

— Den 14den Julij werd te Buitenzorg, voor het eerst, het openbaar examen van de leerlingen der, sedert 1 September 1850 in werking gebragte gouvernements lagere school, in het kerkgebouw, gehouden.

— Op den 27sten Junij werd te Serang, in het kerkgebouw, het openbaar examen van het 36-tal leerlingen der gouvernements lagere school gehouden. Bij de examina gaven de leerlingen vele bewijzen hunner vorderingen in het lezen, de Nederl. taal, de rekenkunde, de beginselen der geschiedenis en aardrijkskunde en de schrijfkunst.

NIEUW-HOLLAND.

De onlangs ingekomene berigten van de ontdekking van goudmijnen in Nieuw-Zuid-Wallis, zijn bevestigd door depêches bij het Ministerie van Koloniën van den Gouverneur ontvangen. De Regering behoort nu te zorgen dat hetgeen een zegen kan zijn, niet een vloek worde, en er stilstand van landbouw en veeteelt te weeg brenge.

De goudmijnen zijn een nieuwe bron van welvaart voor die reeds zoo rijke koloniën. Maar om zegen aan te brengen, moet de nieuw ontdekte rijkdom met oordeel worden beheerd. Voorts zal de Minister van Koloniën moeten beslissen of Nieuw-Zuid-Wales zal handelen als een beschonken doorbrenger, ofwel van den opgedolven schat gebruik maken tot het opleggen van duurzamen rijkdom.

VERGADERING van den Raad der stad Leyden, op Maandag den 22sten September 1851, des namiddags ten 2 ure.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: W. P. J. VAN DER CHIJS,
MET
A. S. VAN DER CHIJS.

LEYDEN, 19 September 1851.

Mijn geliefde Echtgenoot H. M. C. POTTUM, beviel heden van een ZOON.

ROTTERDAM, 17 September 1851. S. VAN REYN SNOECK.

Eenige Kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene **DOCHTER**, **JUDITH BETHLEMINE CHARLOTTE VAN DEN BOSCH**, geliefde Echtgenoote van,
KATWIJK A/D RIJN, A. E. ROEST VAN LIMBURG.
18 September 1851.
Eenige Kennisgeving.

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van den Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer JOHANNES EUSEBIUS VOET VAN CAMPEN ondervonden, betuigt de Familie bij deze haren hartelijken dank.

LEYDEN, 22 September 1851.

In eene Vereeniging van Kiezers is overwogen wat het belang der Stad en der Ingezetenen vordert, bij de keuze uit het bekende dubbeltal, en nadat drie Heeren daarop voorkomende, in de Courant dezer Stad verzocht hebben verder niet in aanmerking te komen.

Het is aan al de aanwezigen van het uiterste belang voorgekomen, dat de drie bedoelde Heeren evenwel worden gestemd, vermits het wenschelijk is, dat zij zitting nemen in den Stedelijken Raad; en zoo zij onverhoopt mogten blijven bedanken, hierdoor de gelegenheid voor de Kiezers geopend wordt, om eene nieuwe, vrije keuze te doen, en niet gebonden te zijn om uit een klein en beperkt getal te kiezen.

Zij stellen dus aan hunne geachte mede-Kiezers voor hunne stemmen te vereenigen op de Heeren:

Mr. C. J. LUZAC.	Dr. H. R. DE BREUK.
H. P. STOFFELS.	J. B. DE MOEN.
Mr. D. TIEBOEL SIEGENBEEK.	Mr. N. SIRKEL GROOS.
W. P. KLUIT, Jr.	G. H. IJSSELSTEYN.
Dr. J. ADRIAANS.	

Eenige Kiezers hier ter stede in de *Leydsche Courant* van Maandag den 15den dezer gelezen hebbende, den door de Heeren Mr. C. J. LUZAC, W. P. KLUIT en H. R. DE BREUK, *bepaald* en *duidelijk* uitgedrukten wensch om bij de aanstaande herstemming voor den Gemeenteraad niet verder in aanmerking te komen, hebben besloten zelve te zullen kiezen en aan hunne medekiezers voor te stellen de hierna volgende personen:

Mr. N. OLIVIER.	W. C. BAERT.
Mr. D. TIEBOEL SIEGENBEEK.	J. I. VAN WENSEN.
A. C. LEEMBRUGGEN.	T. W. J. VAN DEN AARDWEGH.
Dr. J. ADRIAANS.	G. H. IJSSELSTEIN.
J. A. DE FREMERY.	

☞ De Ondergeteekende heeft bedankt voor Commissaris in het Fonds, genaamd: **Tot Hulp der Menschheid**, onder directie van M. H. ESSER, in het Noordeinde te *Leyden*; dewijl bij het oprigten daarvan voor *f* **10,000** werd borg gesteld, maar niet op een Landsbank geplaatst, waardoor de gelden zijn gesmolten tot *f* **2000**, natuurlijk voor meerdere vermindering vatbaar. Dit geen waarborg voor de inleggelden zijnde, verlangt hij van alle aanzoeken dien aangaande verschoond te blijven.

LEYDEN, 20 September 1851. H. P. SERVAAS.

SPEELKAARTEN.

Door eene overeenkomst met de voornaamste Societeitshouders zijn de Ondergeteekenden in staat, Bespeelde **Whist** en **Jaskaarten** te leveren in verschillende soorten. Deze Kaarten welke zeer zindelijk bespeeld zijn, munten uit door gladheid van Carton, duidelijkheid van Figuren en billijkheid van prijs, daar dezelve **50** à **60** procent beneden den prijs der nieuwe Kaarten verkocht worden. Ook is bij hem voorhanden eene ruime sortering van Nieuwe (Onbespeelde) **Whist, Ombre** en **Jaskaarten** van **4** Cts. tot **10** Cts. het Spel.

SCHREUDER EN VAN BAAK.

Door den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK is onlangs verzonden:
Het 2e gedeelte van het
HANDBOEK VOOR DE VRIENDEN DER ZENDINGSZAAK,
Ten gebruike bij het houden en bijwonen der Maandel. Bedestonden voor de uitbreiding des Christendoms
DOOR
A. RUTGERS VAN DER LOEFF,
Theol. Dr. en Predikant. *f* 2.15.
☞ De prijs van het geheele Werk met de *Wereldkaart* der Christel. Zendingsposten, *f* 5.50.

Vroeger zag bij hem het licht:
ALGEMEEN EN BIJZONDER HERKENNINGS- EN TEEKENLEER
DER
INWENDIGE ZIEKTEN,
Naar de beste oudere en nieuwere Schrijvers,
DOOR
W. M. S. JUNIUS,
Med. Chir. et Obstr. Dr. Lid van eenige Binnenl. Geleerde Genootsch.
Prijs *f* 2.50.

De Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK zal **Heden Namiddag ten 4 ure**, beginnen met te Verkoopen, de hoogst belangrijke BIBLIOTHEEK van wijlen den Wel-Ed. Zeer Geleerden Heer P. G. VAN HOORN, en wel de BOEKWERKEN, betreffende de GODGELEERDHEID, KERKELIJKE GESCHIEDENIS, WIJSBEGEERTE, REGTSGELEERDHEID en STAATKUNDE.

Dingsdag Namiddag: OUDHEDEN, GESCHIEDENIS, REIZEN en NATUURHISTORISCHE REIZEN, benevens de ATLASSEN en KAARTEN.

De Pillen en Zalf van Holloway zijn een onfeilbaar middel voor ringworm en andere huidziekten.

Een Geneesheer te *Lima*, wiens kind sedert zes jaren aan den ringworm leed, beproefde elk bekend middel ter genezing van deze kwaal, doch alles te vergeefs, dezelve was van een zoo hevigen aard, dat zij zijne eigene kunst, en die van andere Genees- en Heelkundigen geheel verijdelde. Als eene laatste toevlugt beproefde hij de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY, welke in alle gedeelten van Amerika eene groote vermaardheid hebben verkregen, en door derzelver gelukkige werking, werd het kind volkomen genezen, en de ziekte in haren oorsprong weggenomen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.
Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.
Zaturdag 20 *September.* Van *f* 31 tot *f* 35.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.
Zaturdag 20 *September.*

Oude Tarwe *f* 7.50 tot *f* 7.75. Nieuwe Tarwe *f* 8.00 tot *f* 8.25. Oude Rogge *f* 5.50 tot *f* 5.75. Nieuwe Rogge *f* 6.00 tot *f* 6.10. Gerst *f* 4.00 tot *f* 4.25. Haver *f* 3.00 tot *f* 3.25. Paardeboonen *f* 5.00 tot *f* 5.20. Duiveboonen *f* 5.80 tot *f* 6.00. Koolzaad *f* 9.00 tot *f* 9.50.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
VRIJDAG, 19 September.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	58 3/16	58¼	58¼
Dito Certificaten	3 "	69	69¼	69¼
Dito dito	4 "	90 3/8	—	—
Amortisatie Syndicaat	3½ "	—	—	—
Handelmaatschappij	4½ "	109 1/8	—	—
O. I. Leening	4 "	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg		58	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½ "	—	—	—
Haarlemmermeer	5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5 "	107 1/8	107 1/8	107 1/8
Dito dito 1828 en 1829	5 "	105 7/8	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 "	—	—	—
Dito 1840	4 "	89½	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4 "	89¾	—	—
Dito dito Nieuwe	4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6 "	66 7/8	—	—
Certificaten van dito	6 "	—	—	—
POLEN, Obligatiën	4 "	78 5/8	—	—
Dito Aandeelen met Loten	fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	500 "	149½	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5 pCt.	14¼	14 9/16	14½
Dito dito Onbep. Stukken	5 "	14¼	14 9/16	—
Dito Obligatiën	3 "	38 7/8	39 1/8	39 1/8
Dito Binnenl. à 6 m.	3 "	34¾	34 15/16	34 13/16
Coupons Ardoins		8	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5 "	—	—	—
Dito	4 "	64½	—	—
Dito Metall.	5 "	75 15/16	76 1/8	—
Dito Nieuwe	5 "	80 7/8	80 3/8	80 5/8
Dito 1847	2½ "	38 7/8	39 1/16	—
BELGIE, Banc.	2½ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½ "	48 1/16	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5 "	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	5 "	33 13/16	—	—
Dito dito	4 "	33 5/16	33 3/8	33 5/16
VENEZUELA,	3½ "	—	—	—
MEXICO,	5 "	25¾	25 13/16	25¾
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.70 à 75.
Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.